

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen

Miljöbyrån, S4

Beslutande

Vicelanträdet

Camilla Gunell

Föredragande

Vattenbiolog

Mikael Wennström

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 67

Delredovisning 2 av VA-plan för Åland

ÅLR 2015/11619

108 S4

Ålands vatten Ab tilldelades hösten 2015 mandat och finansiering från Ålands landskapsregering för att ta fram en vatten- och avloppsplan, en VA-plan, för hela Åland. En styrgrupp tillsattes med representanter för kommunerna för att säkerställa förankring och samarbete. Styrgruppens uppgift är att styra projektet och att ge strategiska riktlinjer för arbetet utgående från de förslag till projektbeskrivningar som togs fram före projektets start.

Enligt finansieringsbeslutet hösten 2015 ska den slutliga VA-planen överlämnas till landskapsregeringen i december 2017. Under arbetets gång ska Ålands vatten Ab inkomma med två delredovisningar. Den tredje raten om 30.000 euro utbetalas efter delredovisning 2 våren 2017.

Ålands Vatten Ab inkom den 28 april 2017 med delredovisning 2, se **bilaga 1 S417E40**. Delredovisningen innehåller en redovisning av arbetet från september 2016 till mars 2017. I redovisningen konstateras att fokus under perioden legat på förankring av den tidigare genomförda VA-översikten, initiering av en VA-policy samt VA-utvecklingsplaner. Dessutom genomfördes en ABCD-process om hållbara VA-lösningar för att visa hur nuvarande VA-sektor förhåller sig till hållbarhetsprinciperna och för att skapa förankring med alla berörda parter. Arbetet med den relativt omfattande ABCD-processen har medfört att arbetet med VA-policy samt VA-utvecklingsplanerna har blivit något försenade. Bedömningen är dock att arbetet med VA-planen kommer att kunna slutföras i enlighet med den prioritering och reviderade tidsplan som presenterades i delredovisning 1.

Ålands landskapsregering konstaterar att projektet fortskrider i enlighet med tidigare tagna beslut och godkänner rat 3 för utbetalning.

Delredovisning 2 inklusive bilagor finns tillgängliga på Ålands Vattens hemsida under <http://www.vatten.ax/projekt/va-plan-aland>.

Ålands landskapsregering

Hänvisning
Christian Nordas

Kontaktperson
David Ståhlman

Ärende
**ÅLANDS VATTEN AB:s DELREDOVISNING
HÅLLBAR VA-PLAN ÅLAND**

§9 Delredovisning

Enligt beslutet vid beviljande av finansiering ska mellanrapporter presenteras för landskapsregeringen i september 2016 och februari 2017. Enligt överenskommelse med uppdragsgivaren inkom Ålands Vatten Ab med delredovisning 1 till Ålands landskapsregering 24 oktober 2016 och godkändes 25 november 2016, se bilaga 8. Delredovisning 2 inlämnas enligt överenskommelse 28 april 2017. Den slutliga VA-planen överlämnas till landskapsregeringen i december 2017.

§10 Redovisningsperiod 2

Arbetsgång med VA-plan summeras i bifogade styrgruppsprotokoll. Nedan följer beskrivning av arbetet i kronologisk ordning.

September

VA-utredare deltar i LR:s informationsmöte om samhällsplanering och GIS-tjänster till kommunerna. Samarbete med LR:s GIS-avdelning fortsätter om hur VA-planering med GIS kan möjliggöra en hållbar utveckling av VA-sektorn. VA-översikt samt LR-delredovisning 1 sammanställs.

Oktober

VA-utredare undersöker möjligheterna om PAF-medel till samarbetsprojekt gällande enskilda avlopps kartläggning. Styrgruppen reviderar projekt- och tidsplan. VA-utredare, styrgruppens ordförande och VD för Ålands Vatten har överläggning med regeringen. VA-utredare förankrar VA-översikt, Mariehamns Stads Infrastrukturnämnd 18.10, Kommundirektörmöte 26.10.

November

Styrgruppen konstaterar att tillräckligt underlag för hållbar VA-plan Åland saknas och skickar ut skriftlig begäran om VA-utvecklingsplaner av kommunerna. Huvudsyftet med begäran av kommunala VA-utvecklingsplaner är att få underlag till styrgruppens arbete med VA-plan. VA-utredare deltar i process för hållbar dricksvattenförsörjning. Kommunernas VA-ansvariga sammankallas gällande VA-utvecklingsplaner. Arbetet med VA-policy initieras med inkallade referenspersoner.

December

Deltagande i process för hållbar dricksvattenförsörjning ledd av Ann Nedergård i projekt för konkreta miljöåtgärder, se länk.

<http://www.vatten.ax/projekt/projekt-konkreta-miljoatgarder>

Arbetet med VA-plan stäms av med Karolina Gottberg på LR som leder projekt fysisk strukturutveckling. GIS-licens för karthantering införskaffas. Föglö kommun lämnar in förslag på mall till register för enskilda avlopp.

Januari 2017

Efter deltagande i processen om hållbar dricksvattenförsörjning, beslutas efter avstämning med styrgruppsordförande att arbetet med VA-plan även skulle genomgå en ABCD-process för hållbara VA-lösningar. Processen var inte inplanerad i VA-tidsplanen, men det konstaterades ligga linje med LR:s direktiv om hållbarhet i VA-plan. Processen hålls i fyra steg fyra veckor i följd med de fyra hållbarhetsprinciperna som ledstjärna. 19.01 Vision, 24.01 Nulägesanalys, 31.01 Workshop lösningar, 07.02 Färdplan. Steg 1 och 2 leds av VA-utredaren, steg 3-4 leds av hållbarhetskonsult Erica Scott. Totalt 100 personer bjuds in att delta i någondera del, 30 personer deltar i steg 3 en eftermiddag i Jomala Gård.

Februari

VA-utredare går kursen ArcGIS 2 hos ESRI Sverige i 3 dagar vilket möjliggör egen bearbetning av kartmaterial till VA-plan. 7 februari hålls sista delen i ABCD-processen om hållbar VA-lösningar. Sammanfattning av resultatet påbörjas och stäms av under våren med tidigare process för hållbar dricksvatten. Resultatet av processen föreslås användas som bilaga till VA-planen. Styrgruppen tar en diskussion i maj utifrån materialet när sammanställningen är klar, och beslutar på vilket sätt de kan omfatta innehållet för att dokumentet ska få tyngd och föra diskussionen vidare till beslutsfattare.

Mars

VA-utredaren påbörjar arbetsmöten med kommunerna gällande VA-utvecklingsplaner. Arbetet med VA-utvecklingsplanerna påbörjas efter tidsplan på grund av ABCD-process. Styrgruppen förlänger deadline från 15 maj till 15 juni. Digital plattform skapas där kommunerna har tillgång till gemensamma dokument gällande konsekvent framtagning av VA-utvecklingsplaner. VA-utredaren och två styrgruppsrepresentanter har möte med politiska referensgruppen gällande revidering av PBL och diskuterar tangerande frågor gällande samhällsplanering. Styrgruppen förordar att LR begär in medgivande att visualisera kommunernas digitaliserade VA-nät i tjänsten Geosecma.

§11 Utvärdering redovisningsperiod 2

Arbetsmetodik

Fokus har legat på förankring av VA-översikt, initiering av en VA-policy, Genomförande av ABCD-process om hållbara VA-lösningar samt VA-utvecklingsplaner. Insamling av kvarstående uppgifter för VA-översikt har inte skett aktivt. De uppgifter som inkommit i efterhand har lyckats efter uppsökande verksamhet. Kvarstående uppgifter samlas in i samband med arbetet med VA-utvecklingsplaner. Insamling av GIS-uppgifter om VA-ledningsnät har fortsatt och antas bli komplett efter vårens möten med kommunerna. Landskapets GIS-enhet har varit ett gott stöd vid kartvisualisering av VA-ledningsnät som VA-utredaren använder i planeringssyfte. Kontakt med kommunerna har i första hand skett genom gemensamma samarbetsmöten, workshops och i styrgruppen. Sedan styrgruppsmöte 7 kallas även suppleanter. Breddat antal mötesdeltagare genom representation från 8 olika kommuner är en styrka gällande förankring och input till arbetet med VA-plan.

Hållbarhetsfokus

Timingen för inklad ABCD-process i tidsplan var passande efter processen om hållbar dricksvattenförsörjning. Senareläggning skulle inte varit konstruktivt för VA-planarbetet. Men hur bra är det att hålla en hållbarhetsprocess och diskutera framtidsvisioner när man just konstaterat i en översikt att det finns många konkreta dagsaktuella problem att lösa? Svaret är att hållbarhet kräver långsiktighet, eftertanke och delaktighet. Utan det finns ingen tydlig riktning och risken blir att kortsiktig planering fortgår. I processen definierades hur Ålands VA-sektor förhåller sig till hållbarhetsprinciperna och vad som ska göras för att efterleva dem, i linje med LR:s krav om hållbarhet i VA-planen. Följden av processen förväntas resultera i mer genomarbetad VA-policy och VA-utvecklingsplaner.

§12 Genomförandeplan redovisningsperiod 3

Fortsatt arbetsgång med VA-plan redovisas 9 maj då styrgruppen reviderar tidsplanen för det fortsatta arbetet. Under april-maj månad kommer VA-utredaren arbeta med kommunernas VA-utvecklingsplaner. Under sommarmånaderna kommer inkomna VA-utvecklingsplaner sammanställas och kartunderlag tas fram för VA-plan. Ålands Vatten har för avsikt att anställa två sommarjobbare som delvis kan delta i arbetet med VA-plan. Det sista halvåret i projektet kommer styrgruppen ha fokus på de större övergripande VA-frågorna: kartläggning VA-ledningsnät, reningsverk, ny vattentäkt, förankring och genomförande av VA-plan.

§13 Underlag till överläggning med regeringen

Underlag till nästa överläggning med regeringen gällande arbetet med VA-plan föreslås likt tidigare att tas fram tillsammans med styrgruppens ordförande och LR-representant Mikael Wennström.

För Ålands Vatten Ab

Handwritten signature of Christian Nordas in blue ink.

VD, Christian Nordas

Handwritten signature of David Ståhlman in blue ink.

VA-utredare, David Ståhlman

Bilagor

8. Beslut 133/2016
9. Styrgruppsprotokoll 081116
10. Styrgruppsprotokoll 131216
11. Styrgruppsprotokoll 080317